

Tšeremissien henkinen kulttuuri

THOMAS A. SEBEOK & FRANCES N. INGEMANN *Studies in Chermis: The Supernatural* (Viking Fund Publications in Anthropology XXII), New York 1956, 357 s.

Prof. Sebeok on Yhdysvalloissa toimiessaan saattanut osittain oppilaiden avustamana julkisuuteen useita tšeremissien henkistä kulttuuria käsit-

televiä tutkimuksia ja aineskokoelmia. Lähinnä materiaalikokoelma on luonteeltaan myös yllä mainittu julkaisu. Sen pääosana (s. 45—257) on laajasta

kirjallisuudesta poimittu tšeremissien muinaisuskontoa valaiseva ainesko-koelma, jonka julkaisijat ovat järjestäneet etnologisen sanakirjan tapaan, seuraamalla myös tšeremissien omaa mytologista nimitystä. Luonnollista on, että suomalaisten tutkijain (erikoisesti U. Harvan, lisäksi A. Genetzin, A. Hämäläisen, H. Paasosen, V. Porkan, G. J. Ramstedtin ja Y. Wichmannin) keräämä aineisto muodostaa siitä suuren osan. Lähteet, joiden joukossa on julkaisematonta-kin aineistoa, on kussakin tapauksessa tarkoin merkitty. Toisaalta on huomautettava, että julkaisijan on ylipäänsä täytynyt tyytyä vain primääri-aineiston selostamiseen ja lyhentelyyn. Varsinaisen uskonnon lisäksi julkaisu sisältää laajahkon kokoelman tšeremissien folklorea, nim. eri elämäntiloille kuuluvia enteitä, taikuutta ja tautioppia. Näin ollen tämä julkaisu

palvelee kansainvälistä tutkimusta eritoten siten, että sellaisilla kielillä, kuin suomeksi, unkariksi ja venäjäksi ilmentynyt kirjallisuus on nyt eri maiden tutkijain käytettävissä kielentaitamattomuuden sitä estämättä. Julkaisun toisen osan (s. 261—309) muodostaa vertaileva psykologinen esitys tšeremissien unenselityksistä sekä näiden loitsujen ja rukousten käytöstä ja rakenteesta. Teoksen päättää esitys merkillisestä *kugu sorta* ('iso kynttilä')-nimisestä kansallisesta liikkeestä, joka sai alkunsa 1800-luvun loppupuolella. Tämän uuspakanallisen liikkeen tarkoituksena oli, kuten tunnettua, säilyttää tšeremissikansan vanha, isiltä peritty elämänmuoto.

Pidän mainittua julkaisua käyttökelpoisena lähde- ja opetus- ja tutkimus-aineistona kaikille suomalais-ugrilaisen kansatieteen viljeleijille ja opiskelijoille.

E. A. V.